

DISSERTATIO GRADUALIS,
STRICTURAS QUASDAM CRITICAS
IN HISTORIAM ALANDIÆ,
MARIS BALTICI INSULÆ,
CONTINENS,

QUAM

CONS. AMPL. FAC. PHIL. ACAD. ABOËNS.
PRÆSIDE

Mag. JOHANNES BILMARK,

HISTOR. AC PHILOS. PRACT. PROFESSORE REG. ET ORD.

Publice censuræ submittit

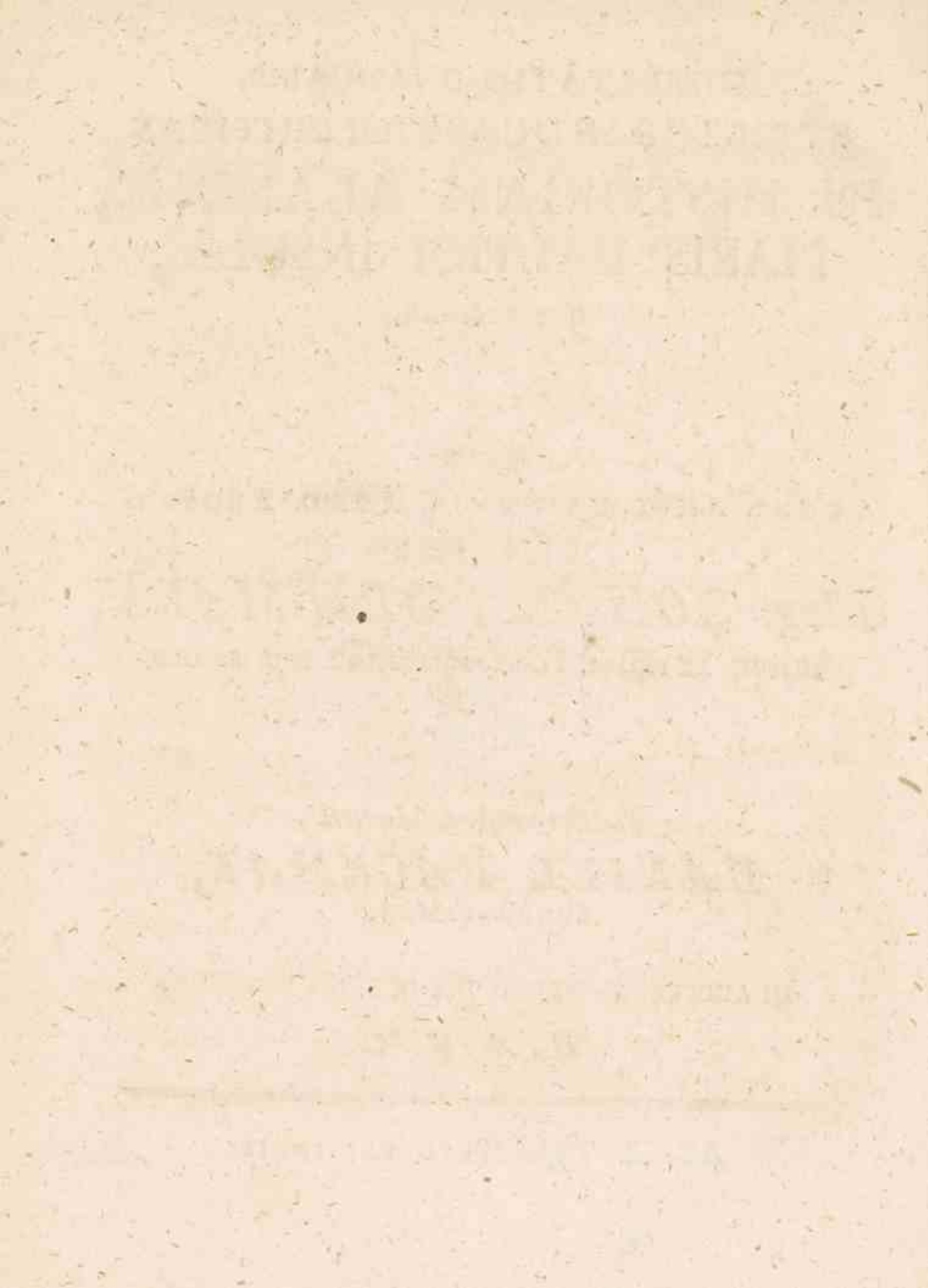
DANIEL BACKMAN,

BOREA-FENNO,

IN AUDITORIO MAJORI DIE IX JUNII MDCCXCII,

H. A. M. C.

[ABOË Typis FRENCKELLIANIS.

PRÆFATIO.

Stricturas quasdam Criticas in Historiam Alandiæ, maris Baltici insulæ, in medium allaturo, dicam mihi forte non pauci scribing, quod argumentum dissertationis elegerim, ab aliis, eisdemque eximia sagacitate præditis, Viris ad umbilicum ita perductum, ut nihil, quod de isthac insula scitu dignum esset, ab eis prætermisum videatur. Sed sicut diversæ ejusdem regionis descriptiones non sunt infrequentes; ita nemo miretur, in Alandia illustranda studium plures operamque collocasse; quocirca tamen ipsa argumenti tractatio ostendet, me de aliorum meritis, in eodem Historico campo ante me versatorum (a), nihil delibasse, nedum ex eorum rivis mea penitus irrigasse arva. Præterea haud dissimulabo, me non tam ertiditionis, cujus tenuis mihi est supellex, quam pietatis potius meditari specimen; tanto enim dulcissimum natale solum meum complector amore, quanto perfectus boni civis unquam fleget, animoque proinde

meo jugiter obversari monitum Poëtae: *Sisque memor patriæ, quæ te genuitque, tulitque.* Atque ex hoc capite Tuam, Benevole Lector, mitiorem censuram mihi expeto.

- (a) Postulat officium, ut in ipso dissertationis limine eos strictim nominem Scriptores, qui de Alandia ex professo commentati, ad nostram pervenerunt notitiam; in quibus recensendis seriem annorum, quibus sua consignarunt opuscula, sequar. Horum agmen ducit *Elias Petri HASSELGREN*, Alandus, cujus est oratiuncula, *encomium Alandiæ simpliciter & succincte adumbrans*, Aboæ an. 1662 in 4to edita. Hunc proxime secutus est *Christiernus ALANDER*, natione Alandia Suecus, in Academia hac Aboënsi Eloquentiæ Professor postea constitutus, qui ephebus nuper factus, Oratiunculam, *encomia & laudes Districtus insularis maris baltici ejusque incolarum mores, & descriptionem totius Alandiæ complectentem* an. 1678 in 4° publici juris fecit. Vidi etiam apud Præsidem meum aliam de Alandia oratiunculam MSt, a quo & quando consignatam, incertum; a prioribus vero plane diversam. Ex his scriptis parum proficiet Historicus. Luculenta autem est dissertatio Cl. Juvenis *Laurentii O. HALLBORG*, Westro-Gothi, de *Alandia*, cujus pars prior Præside Cel. Professore A. SCARIN An. 1730 in publicam prodiit lucem forma 8°, sed qui telam a se inceptam, morte eodem anno præventus, pertexere non potuit. Posthac Cl. *Christophorus TÄRNSTRÖM*, Uplandus, binas de *Alandia, maris Baltici insula*, Upsaliæ in 4° edidit dissertationes, priorem Præside Cel. Professore E. FRONDIN, an. 1739, alteram sub moderamine Cel. Professoris P. EKERMAN an. 1745. An Cl. Tärn-

Cl. Tårnström nominatam Hallborgi disquisitionem viderit, incertum est, quum eam in suo specimen Historico nuspiam citer; certum vero est, quod multa cum eo habeat communia, quod eandem rem describentibus non potest non accidere. Elegans imprimis est descriptio Alandiae (*Berättelse om Åland*), qua Oeconomiam Cameralem, quam a se consignatam, *Diario Oeconomico (Hushållnings Journalen)* an 1781 inferendam misit Dicasterii Regii Aboënsis Consiliarius & Eques auratus de Stella Polari, *Nob. D: nus Samuel EHRENMALM*. Nuperrime etiam amicus meus *D. F. Mullen* in publicam emisit lucem dissertationis suæ de *Paræcia Alandiae Lemland, eique annexa Lumparland*, partem priorem.

§. I.

Sita est Alandia in confinio maris Baltici ac Sinus Botnici, hæc maris brachia dirimens, propior Finlandiæ, quam Sveciæ, a qua per maris partem, Mare Alandicum appellatam, quinque circiter milliar. Svecan. amplitudinis distinguitur. Juxta communem loquendi usum dividitur Alandia in *terram continentem (Fasta Landet)* & *Insularem*; illa est insularum, huc pertinentium, maxima, quæ juxta recentissimam et accuratissimam Mappam Alandiæ Geographicam, cura Regii Coll. Camera Consiliarii, *Nob. D: ni E. de WETTERSTEDT* an. 1789 Holmiæ editam, in latitudinem a 60 5' ad 60-25' circiter boream versus extenditur, & in longitudinem ab Ekerö ad Bomarsund seu a 37 9' (primo meridiano

in Insula Ferroënsi constituto) ad $37^{\circ}50'$ fere, orientem versus exporrigitur, continentisque terræ maxima & latitudo & longitudo est ferme $3\frac{1}{2}$ mill. Svecan. areaque, comprehensis intermediis aquarum confluentiis, 8 milliar. Svecan. quadrat. adæquat; quæ vero dimensiones evadunt majores, si sporadicæ simul in censum veniant insulæ Alandicæ; nec tamen area terræ ob copiam aquarum exacte potest defini (a). Intra ambitum firmæ Alandicæ reperiuntur Sex parœciæ, nimirum computatione ab orientali parte facta, 1:o Parœcia *Sund* cum annexa *Wårdö*, templis sesquimilliaris fere spatio a se distantibus; 2:o Parœcia *Saltvik*, 3:o Parœcia *Finstrom*, cui annexa est *Geta*, ad radices montis ejusdem nominis sita; 4:o, Parœcia *Hammarland* cum sua annexa *Ekerö*, 5:o Parœcia *Jomala*, 6:o Parœcia *Lemland* cum annexa *Lumparland*. Ad insularem vero Alandiam duæ pertinent Parœciæ 1:o *Kumblinge*, cum sua annexa *Brändö*; 2:o *Föglö* cum suis annexis *Kökar* & *Söttunga*. In hisce octo (b) Alandicæ parœciis ad tenorem census publici, an 1791 instituti, numerabantur Domania Regia, (*Kongsgårdar*) 3; prædia equestria (*Säterier*) 5; habita insuper portionum virilium (*Mantals*), ratione, in Alandia nunc reperiuntur Prædia libera (*Frälshemman*) $18\frac{1}{2}$; Vectigalia (*Skattehemman*) $196\frac{1}{2}$ (c) & Fiscalia (*Kronohemman*), 284 $\frac{1}{2}$; sed quæ in minora prædia qua magnam partem sunt divisa (d).

(a) Nob. M. GYLLENSTOLPE *in descriptione Sveciæ* Cap. XXIV ponit longitudinem Alandiæ esse VII milliar. fere cum pari latitudine; quæ vero dimensiones sibi non constant, nisi cum terra continente simul comprehendatur insularum congeries; vel mensuræ factæ sunt juxta viam publicam. Præterea Cl. HALLBORG *in disert. cit. p. 34* docet, Alandiæ longitudinem a gradu 41 incipere, ducem, ut videtur, secutus de WITT, qui primum meridianum occidentaliorem insula Ferröensi facit. Hallucinatur vero, statuens ambitum totius Alandiæ 29 circiter milliar. continere; quum idem, assumtis etiam dimensionibus Gyllenstolpianis, utpote maximis, 22 milliar. Svecan. non excedat.

(b) Rev. D. BÄNG *in Histor. Eccles. Svec. Goth. p. 268* septem tantummodo parœcias Alandiæ tribuit, sed aut erratum heic occurrit typographicum, aut dormitavit hic Vir, in Historia Patriæ certe versatissimus. Rursus qui Concilio Upsaliensi an. 1593 subscripserunt Pastores Alandici memorantur novem, & inter hos *Bero Laurentii* de Geta, sed qui procul dubio fuit Sacellanus; quum nullius præterea Sacellani Alandensis ibidem fiat mentio.

(c) Hallucinatus igitur est Cl. TÄRNSTRÖM, *in Tabula synoptica, dissertationi suæ priori de Alandia præmissa*, prædia Alandica, si domania excipiantur, Fiscalibus accensens omnia.

(d) An. 1778, quo Cl. DJURBERG suam edidit Geographiam, numerum prædiorum Alandiæ ponit 752, & hominum ibidem tunc degentium 10000, qui spatio duorum annorum ita increverant, ut an. 1780 ex calculo Nob. EHRENMALMI ibidem invenirentur 11302 homines.

§. II.

Originem appellationis Alandiæ indagaturis tres obveniunt opiniones, animadversione quadam dignæ. Veteribus Alandis, ceu perhibet Rev. D. BÂNG (a), fuit persuasum, Reginam, qua nomen & tempus quo vixit, ignotam, ad Alandiæ scopulos fecisse naufragium, conspectaque inter natandum terra e longinquo, iterum iterumque graviter ingemuisse: *Ah! Land, A-land*, atque hinc insulam suam sortitam fuisse nomen. Quisque autem facile perspicit, traditionem adeo vagam ad aniles referendam esse fabulas. Opinantur alii, insulam nostram, a Germanis olim frequentatam, eosque cum palantes heic cernerent *alcium*, a se *Elend* appellatarum greges, insulæ nomen *Elend, Aland*, quasi diceret *alcium terram*, indidisse (b). Sed nullam video rationem, quare denominationis ratio in lingua peregrina, Gothicæ licet cognata, sit quærenda; præsertim quum incertum sit, an Germani ad nostram insulam suas unquam direxerint naves: quicquid autem sit, horum accessu antiquior habenda est Alandiæ appellatio. Nec mihi probatur etymon Alandiæ, ab *Å* amne & *land* terra petiitum, quod intra Alandiam pauci occurrunt amnes. Rem acu tetigisset Nob. IHRE, observans, *Å* primitiva sua significatione aquam quamcunque denotasse, & hinc *Åland* dici quasi *terram maritimam* (c), si ex hac derivatione peculiaris quædam Alandiæ nota, genioque insulæ imprimis propria posset colligi. Missis autem aliorum opinionibus, breviter

ter

ter obferuo, quod cum vocales ô, o, â, facile permu-
tentur, nihil impediât, quin *Åland* dicta fit quafi *Ô-
land*, terra infularis, quem titulum præ aliis meretur
regionibus, etiam præ *Ólandia*; quum notum fit, sexagin-
ta infulas habitabiles, ut de cæteris nihil dicam, ad
Alandiam pertinere.

(a) Vid. *Hiftor. Ecclefiaft. Sveo-Goth.* p. 298.

(b) *Libr. modo citat.* p. 268.

(c) Vid. *Gloffarii Svio Goth.* p. 45. Tom. I.

§. III.

Quamvis ut aliarum Patriæ noſtræ regionum,
ita etiam Alandiæ in vetuftis monumentis rara oc-
currat mentio, ſilentii tamen peplo hæc non fuit
penitus involuta. Imo ſi ſibi conſtet Historicorum
opinio, primos Scandinaviæ incolæ, avitis in oriente
ſedibus relictis, per Finlandiam, & dehinc, trajecto
mari Alandico, in Sveciam penetraſſe (a), hæc infularum
ſeries ab antiquiſſimis inde temporibus fuit cognita.
Præterea ex Hiſtoriola, quæ *Origines Norrigiæ* in-
ſcribitur, diſcimus, GORRUM, Finlandiæ ac Quen-
landiæ Regis THORERT filium, ſororem GOAM, clan-
culum abductam, indagaturum, inſtructis triremibus
& pluribus ſecum aſſumptis ſociis, mare transnavigaſ-
ſe Alandicum (b). Me quidem non fugit, quod ean-
dem probabilitatis adorem, qua olim inclaruît, huic
hiſtoriolæ recentiores non tribuant Critici; licet vero
om-

omnem examinis limam non sustineat, ad meras tamen haud referenda est ineptias; nonnulla quippe bonæ frugis spicilegia continens.

(a) Inter alios consuli meretur *Nob. P. J. SUHM in libro: Om de Nordiske Folks ældste Oprindelse §. XVI. p. 18.*

(b) Vid. *citat. Historiolam insertam BJÖRNERIS Kämpadater p. 2.*

§. IV.

Alandos ejusdem esse cum Svecis profapiæ (a), communis utriusque Nationis lingua satis superque indicat. Quo autem tempore primos Alandia nacta fuit incolas, silentibus Historicis, indagare non potui. Et licet hypothesein de immigratione populorum in Sveciam, in antecedente §. memoratam assumam; ex ea tamen tuto non concluditur, migrantium turmarum quasdam, ab itineris sociis digressas, in Alandia, minus securam tunc præbente habitationem, confedisse. Probabilius videtur, alias aliasque familiâs Suecicas, post fractam piratarum, mare Alandicum infestum reddentium, ferociam, modo his, modo aliis exagitatas tempestatibus civilibus, vel comperta soli Alandici amœnitate allectas, ad nostras se sensim contulisse insulas. Et hanc populorum in Alandiam immigrationem æram antevertere introductæ religionis Christianæ, probare videntur colles sepulcrales,
in

in parœciis *Hammarland* & *Finsfröm* præcipue obvii
(b). Percrebuit quidem inter Alandos vetus traditio, thesauros sub his conditos esse collibus; sed vulgus, talia venditans, ineptire facile dederò; quum signa defossarum divitiarum non soleant constitui, nec spes, ex his opes obtinendi tumulis, animum ullius Alandi ad eos aperiendos hætenus sollicitaverit.

(a) In Alandia occurrunt non tantum Sacellum *Geta*, parœciæ *Finsfröm* annexum, sed etiam intra ejus ambitum pagi *ÖstGeta* & *WestGeta*; quæ vero nomina an memoriam veterum Getarum refricent, aliis discerniendum relinquo.

(b) Constructionem horum tumulorum ad tempus gentilismi esse referendum, subinnuere videtur Cl. HALLBORG in citat. dissertat. p. 61. not. d.

§. V.

Alanos inter veteres populos & copiis potentes, & bellicarum expeditionum fama inclytos fuisse, nisi in antiqua historia plane hospitem, fugere potest neminem; qua autem ex terra, ceu solo suo natali, illi in conspectum primo, ac deinde in terrorem totius fere Europæ eruperint, controversia est ad umbilicum nondum perducta. Antiqui Historici, quotquot de Alanis memoriæ quid prodiderunt, eos ad Scythicam referunt gentem, & littora Ponti Euxini, dum Europæis primum innotuerunt, habitasse perhibent (a). Enimvero quum veteribus Scriptoribus fuerit sollemne, Scy-

thicæ genti quosvis accensere populos, versus septemtrionem habitantes, cæterisque minus cognitos, ex eorum effato de origine ac primis Alanorum sedibus nihil certi potest concludi (b). Plenius in perplexo hoc argumento suam explicuisse mentem putatur PROCOPIUS, rerum Alanicarum præ multis aliis gnarus, asserens, *eos Gothicæ esse originis* (c); quocirca tamen eadem ferme occurrit ambiguitas, quum incertum sit, quos intelligat Gothos, vel Paludis Mæotidis accolæ, vel Scandiæ incolæ, inter se minime confundendos (d). Hoc tamen Procopii testimonio aliisque rationibus suffulti plerique Nostratum Antiquariorum, nominatim ADAMUS Bremensis (e), JOHANNES MAGNUS (f), MESSENIUS (g), BAZIUS (h), RUDBECKIUS (i), DALINUS (k); alique, veteres Alanos ex Alandia fuisse egressos putarunt; a quibus vero in tantum dissentit Nob. LAGERBERG (l), ut Gothiæ provinciam Hallandiam pro Alanorum habeat patria, nomen illius deducens a Gothico *Hall*, *Håll* monte; *Hallandia* proinde montosam, qualis revera est, regionem, & *Alanis* monticolas significantibus. Parem antea, qua appellationis etymon, opinionem foverat BAYERUS (m), nomen *Alanorum* deducens ab *alin*, quæ vox lingua Mungulica denotat *montem*, sed juxta monuit, veteres Alanos habitasse montes boreales Sarmatiæ Asiaticæ, a rebelli deinceps Hunnorum colonia avitis ejectos sedibus, ad Paludem Mæotiden se recepisse; cui etiam assentit Cel. DE GUIGNES

GNES (n). Quamvis autem meum impense diligam natale solum, & Alandicæ Nationis gloriæ libenter velificem, vereor tamen, ne veritati vim inferam, si Alandiæ, habitationem veterum Alanorum vindicare aggrediar; præsertim, quum ad ductum Dni DE GUIGNES, Alani prius e Scandia emigrassent, quam hæc suos nacta fuisset incolas. Quam inter alias fuisse rationem præsumo, quare Nob. SUHM, qui in varia Alanorum fata sollicitè admodum inquisivit (o), hos Scandinaviæ populis non annumeraverit. Quid? Quod JORNANDES, Gothorum in Italia Episcopus, natione licet ipse Alanus (p), & rerum suæ patriæ optime gnarus, originem suorum popularium reticeat, eam procul dubio explicaturus, si vel per traditionem ei constitisset, eos ex Scanzia, vagina gentium a se appellata, fuisse egressos. Nec nos PROCOPII, Alanos ad Gothicam gentem referentis, moratur auctoritas, persuasos quippe, eum in hanc ivisse opinionem, quod Alani magnam legionum Gothicarum olim constituerint partem. Denique in animum non possum inducere, quomodo vel Alandia vel Hallandia, regiones non magnæ amplitudinis, & olim parum habitatæ, numerosa militum emittere potuerint agmina, ut reticeam, hos emissos, si qui fuerint, Alandos vel Hallandos potius, quam Alanos levi quidem, notabili tamen nominum discrepantia, fuisse dicendos.

(a) Vid. DIONYSIUS *Periegeta*, V. 305. 308. PLINII *Hist. Libr. IV. C. 19. p. 56.* AMMIANUS MARCELLINUS *Lib. XXX C. 2.* PHILO *Judeus lib. VII. de Bello Judaico C. 29.*

- (b) Notandum enim est, quod per Alanos non peculiarem quandam gentem, sed colluviem potius Nationum veteres designent scriptores, vid. THUNMANN'S *Untersuchungen über die Geschichte der Östlichen Europäischen Völker*, p. 19.
- (c) *Vid. libr. IV de bello Goth. C. 3, item de Bello Vandalico libr. 3 p. 309.*
- (d) De hoc argumento conferatur Nob. LAGERBRING in *Histor. Svec. Tom. 1 p. 544.*
- (e) *Alanos, Albinos* etiam, quod canitie nascerentur, dictos fuisse commemorat, & inter Scandiæ populos refert, vid. *Libr. de situ Daniae, &c. p. m. 59.*
- (f) *Vid. Hist. Goth. Svec. p. m. 580.*
- (g) *Vid. Scandiæ illustrata Tom. XIII p. 17.*
- (h) *Vid. Inventar. Eccles. Svec. Goth. p. 22.*
- (i) *Vid. Atlantica Tom. 1 p. 396 & Tom. III p. 326 seq.*
- (k) *Vid. Hist. Svecan. Tom. 1. p. m. 20 not. f.*
- (l) *Vid. J. GRIMBÆCK Dissert. de Hallandia in genere P. BRING edit. p. 2 & 16.* sed Nob. hic Polyhistor in *Historia Svecana* populos recensens, ex Scandia olim egressos, nullam Alanorum facit mentionem, ne quidem de Hallandia *libr. cit. p. 327.* speciatim differens.
- (m) *Vid. Schediasma insertum Actis Erudit. Lips. an. 1731 p. 316.*
- (n) *Vid. L' Histoire des Huns lib. IV p. 279 seq.*
- (o) *Vid. libr. supra citat. p. 24. seq.*
- (p) Hujus sui generis nos certiores facit ipse JORNANDES in *lib. de rebus Geticis p. m. 134.* unde infert Nob.
- IHRE

IHRE *Prooemii ad Glossar. Svin-Goth. p. VIII* probabile, JORNANDEM, genere Alanum, Candacisque Alanorum Ducis Notarium, ante suam conversionem, Episcopi munus inter Gothos accepturum non fuisse, si dissonam linguam usurpasset. Dubium tamen manet, an Gothica lingua ei fuerit vernacula, an vero eandem in conversatione cum Gothis sibi reddiderit familiarem.

§. VI.

Inclytum per Septemtrionem fuit *Templum Bjarmienſe*, Numini *Jomala* dicatum, non tam propter religiosum quendam cultum ei ibidem exhibitum, quam potius ob ingentem auri & argenti vim, intra ædis claustra reconditam. Quocirca Antiquariis data fuit occasio, in situm regionis, Bjarmiae nomine olim insignitæ, inquirendi. Missis aliorum aliorumque de hac re opinionibus, quas examinare, instituti mei non fert ratio, prætermittere tamen non potui chorographicam hanc disquisitionem, quod Rev. D. Bång multis probare nitatur argumentis, *Bjarmiam* in Alandia esse quærendam, cum quod mare Balticum promontorio Alandico dividatur in duo brachia, *Sveth. Arm.*, quibus in littoribus Sueciæ respondent *Södre Arm* & *Norte Arm*, unde Germanice *bey-armia* & *Svethice Biarmia*, tum quod intra ambitum Alandiæ sit parœcia, *Jomala* dicta, hoc nomine olim insignita, quod ibidem coleretur numen *Jomala* &c. (a). Enimvero si in *Bjarmiam* contendentes, ductum sequamur vete-

rum Argonautarum (b), e Norvegia ad hanc Colchida peregre navigantium, recta pervenimus ad littora maris Albi, & sinum ubi fluvius Dwina se in dictum mare exonerat; quare etiam præstantissimi Historici veterem *Bjarmiam* fuisse hodiernam *Permiam*, & in hac Templum *Jomalense* exstructum, recte docent (c). Denique observandum, quod in Alandia non invenitur templum, *Jomala* nuncupatum, sed parœcia ab hoc Numine appellata, forte ut Fennis, quorum frequentia cum Alandis olim fuerunt commercia, hoc gratificaretur modo.

(a) Vid. *Hist. Eccles. Sweo-G.* p. 267 seq.

(b) Vid. *Herraudi & Bosæ Hist. C. VII & STURLON. Heims Kringl. Tom. 1. p. 620 seq.*

(c) Præter alios bene multos consuli in hoc argumento merentur *LAGERBRING Hist. Svec. Tom. 1. p. m. 319. seq. & SCHÖNINGS Försög till de Nordiske Landes gamle Geographie. p. 8. 54. 64.*

§. VII.

Multis etiam fuit persuasum, veteres Sveciæ Reges, ut in aliis suis regionibus, ita in Alandia *Præfectos* constituisse *limitaneos*, a nostratibus *Våringar* (a) dictos, qui hostium, præsertim piratarum, irruptiones, si valerent, statim reprimerent, sin minus, per ignes saltem angaros, imminens indicarent periculum. Forte talis Marchio in *Eckeroa* (b), quæ est parœciæ *Hammar-*

marland annexa, suam olim habuit sedem. Ex similitudine vocum *Waring* & *Wareger*, qua significationem plane diversarum (c), antiquariis nata est occasio, in natales utriusque appellationis inquirendi; reiectis autem aliis etymologiis, Nob. *Lagerbring* præsinit, *Waregos* a locis Alandiæ *Warghamn*, *Warggata*, & *Wargfund* esse cognominatos (d). Sed obscuriora omni ævo hæc fuerunt loca, quam ut ab eisdem nomen fortiti sint *Waregi*; simplicius cum suis asserere potuisset antecessoribus, *Waregos* a Gothico *Warg*, lupo, vel *pirata*, fuisse appellatos (e). Enimvero quum *lupi* in Alandia rarius occurrant, nec veteres Alandi ob exercitam piraticam fuerint famosi, suspicatus sum, nomina horum locorum esse corrupta. Nec vana hæc fuit persuasio, saltem qua appellationem *Warggata*; a meo enim accepi Præsides, quod cum per *Warggata* profectus, a rustico comite quæsiuisset: an multi ibidem essent lupi, quippe quod nomen loci insinuare videbatur, hic responderit: nec ullos ibi esse lupos, nec locum istum *Warggata*, sed *hwargata* dicendum, propterea quod Alandi certis anni diebus per singulas plateas, (*hwargata*) illuc veluti ad commune confluere forum. Rem acu tetigisse mihi videtur Nob. DALIN (f), existimans, ex *Sverige* factam esse *Waregiam*, prima littera S vel facilioris pronunciationis ergo, ut putat Nob. IHRE (g), vel quod appellatio ista ad Russos per intermedios Fennos, geminam ab initio vocis non ferentes consonantem, olim fuerit transmissa.

- (a) Lautior deinceps facta est *Våringorum* conditio, cum in aulam Constantinopolitanam recepti, milites Imperatorum Græcorum agerent præfidiarios.
- (b) Hoc ex *Historia de ODDONE jaculatore* nos docet *Cl Björner* in suo de *Waregis &c Schediasmate* p. 24; sed qui dubius hæret, an *Eckeroa* sit vel Norvegiæ vel Alandiæ asserenda.
- (c) *Våring* a Goth. *Vårja* defendere, sed *Waregr* a *Warg* lupo vel pirata.
- (d) Vid. *Histor. Svec. Tom. I p. 599.*
- (e) Vid. inprimis *Cl. J. G. HELSINGI Dissert. de origine priscae Gentis Waregorum.*
- (f) Vid. *Hist. Svec. Tom. I. p. m. 303.*
- (g) Vid. *Glossar. Svio-Goth. Tom. II. p. 1069.*

§. VIII.

Nec hoc reticendum loco, quod de imagine & inscriptione, quæ in Sigillo Alandiæ territoriali occurrunt, in diversas Eruditi abeant opiniones. Ipsum Sigillum exhibent expressum *Cl HALLBORG* (a) & *Cl. Tårnström* (b), quod sistit imaginem Regis, folio insidentis, caput corona cincti, dextra bipennem, sinistra globum, ex quo crux eminet, tenentis (c), cum hac quoad litteras epigraphæ: *S. Beati OLAWS: DE: STOAZAR: SWIO:* cujus veram lectionem, restitutis in suum ordinem Litteris, per Chalcographi oscitantiam turbatis, hanc esse opinatur *HALLBORG:* *S. Beati Olawi de Sotaskärs wik*, quæ sibi constaret, quod

quod notum sit, Norwegiæ Regem, OLAVUM Hæraldi filium, in sanctorum numerum post cruenta facta relatum, superasse immanem piratam *Sote*, in loco *Sotaskâr* deinceps appellato, nisi expresse legeremus vocem *Svio* (Svea) in *Wik* sinum, pro arbitrio non transformandam. A probabili hujus epigraphes interpretatione longe recedit Cl. Tårnström; suspicatur enim, OLAVUM, cujus heic fit mentio, vel Ducem navalem, vel Gubernatorem Alandorum, patria Svecum fuisse, cognominatum a suo prædio *Stoazar* olim, nunc *Tozarby* dicto, intra Alandiæ parœciam *Sund* sito. Enimvero tam corona capiti hujus OLAVI imposita, quam globus, quem sua gestat manu, pro indubiis Majestatis insignibus omni habita sunt tempore. Et quum præter Norwegiæ Regem, OLAVUM, modo memoratum, nullus ejusdem nominis Scandinaviæ Princeps albo Sanctorum sit insertus, ejusque ea esset veneratio, ut Alandū etiam in suum honorem aliquot erigerent templa, dubitari non potest, imaginem ejus esse, quæ in Alandiæ sigillo compareat. Præterea quum nomen *Stoazar* in antiquis nusquam occurrat monumentis, præsumo, illud esse corruptum, & in *Sotaskâr* restituendum. Nisi igitur valde fallor, memorata epigrapha ita erit legenda: *S Beati OLAWS de Sotaskâr Svio*; ultimam autem vocem *Svio* non ad Regem, sed ad *Sotaskâr* esse referendam, colligo ex his verbis, in Historia OLAVI Sancti occurrentibus: *thad*

hauft bardist Olafr ena fyrsta orosto vid Sotasker, thad er i Swia Skerium, thad bardist han vid Wikinga, oc er sa Soti nefndur er fyri them war, hoc est: primam eo autumnuo pugnam conseruit OLAVUS ad Sotaskâr, quæ in maritimis Sveciæ sunt, ubi pugnam cum piratis habuit; vocabatur autem Sote, qui piratis præerat (d).

(a) Vid. cit. *Dissert.* p. 13.

(b) Vid. *Mappam Geogr. dissert. sue præmissam.*

(c) Habemus quoque iconem Regis OLAVI S., qualis in templo parocciæ *Olofsby*, contractæ *Ulfshy*, ad *Ejörneburgum* cernitur, quæ ab imagine in Sigillo Alandiæ expressa, in eo differt: quod Rex stet erectus, dextra globum sine cruce, sinistra bipennem tenens, vid. J. TOLFO *Dissert. de S. OLAVI N. R. pravo Religio- nis Zelo.*

(d) Vid. *Histor. Olavi Sancti, Cap. 21.*

